

② N'ADOLF PIZCUETA I ALFONSO

N'Adolf Pizcueta és un senyor gran... molt jove. Dóna gust parlar amb ell. Conserva tota la vivesa dels anys juvenils. Va nèixer al voltant del segle. Es pot dir que la seua tasca fonamental ha estat com a escriptor i polític. També ha estat vinculat al món de les finances. Fou director de les revistes «Avant» i «Taula de Lletres Valencianes». Col.laborador de pràcticament totes les revistes i periòdics del moment.

L'Agrupació Valencianista Republicana el comptà com a un dels seus principals impulsors. Pel que fa a les Normes de Castelló, des del setmanari «Taula» fou un dels primers en veure la seua necessitat. Avui és president de la Fundació Huguet i vicepresident d'Acció Cultural. És habitual trobar-te'l allà on les preocupacions nacionalistes prenen cos. He gaudit molt parlant amb ell perquè, entre altres raons, és una fulla vivent de la nostra història més recent.

—N'Adolf, com fou l'acte de la firma de les Normes, recorda?

—No va haver pròpiament un acte. Les signatures i les adhesions es varen produir a poc a poc. Una vegada es va aplegar a un acord mínim sobre com poder escriure en la nostra llengua amb dignitat, s'adheriren un nombre de personalitats del món de la cultura i quasi totes les entitats més significatives del moment. Tots ens vàrem encarregar de cercar aqueixes adhesions i signatures. Concretament, jo vaig demanar la firma al pare Fullana, que va signar sense cap resistència, i a Lo Rat Penat, entre altres.

Cal destacar que firmaren també les Normes M. Sanchis Guarner, llavors un jove universitari, i Carles Salvador. Ambdós hi varen romanre fidels sempre i contribuïren a la seua difusió. Cal assenyalar també que, almenys en aqueixos moments, no hi hagué cap mena de malestar. Era més bé, el final de tot un llarg procés que va culminar en vespres del Nadal de 1932. Insistesc que les Normes no varen neixer d'una acadèmia que legislava com qui garbella aigua, sinó d'un acord pres entre institucions ja existents i persones interessades per l'idioma escrit.

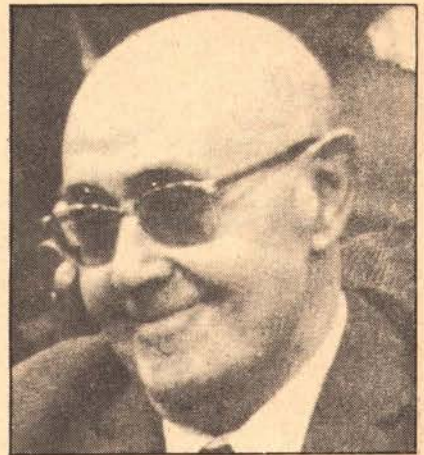
—Cóm es gestaren les Normes?

—Les Normes de Castelló són incomprendibles si s'aïllen de tot el procés normalitzador de la llengua catalana d'aleshores.

Pel que fa a l'ortografia hi havia a València una divisió molt fonda

entre els escriptors, els quals en escriure en valencià utilitzaven un sistema arcaïtzant inspirat directament en el castellà. A Castelló, però, era distint. Allí estava viu l'esperit que havia creat l'Institut d'Estudis Catalans. Aquest esperit l'havia assolit la Societat Castellonenca de Cultura i per això la realitat lingüística de Castelló gaudia bona salut. Alacant, per contra, tenia una penúria quasi completa, tant d'institucions com de persones preocupades per aquestes qüestions. De fet no va ser fàcil trobar-ne moltes disposades a treballar per la recuperació nacional.

Hi havia un perill que sortosament vàrem evitar. En redactar les Normes, segons com ho férem, podíem o bé crear un cisma dins de la llengua catalana o bé limitar-nos a transcriure, sense més, la normativa d'En Pompeu Fabra. Calia cercar una eixida que evitara tots dos perills. La Societat Castellonenca i Lluís Revest, autor del llibre *La llengua valenciana*, publicat per la susdita Societat en 1930, foren els encarregats de trobar aqueixa solució, és a dir, les Normes que coneixem. S'arribà a elles perquè la idea que va prevaldre va ser, inclús, la d'augmentar cada cop més la participació literària valenciana per tal d'enriquir la reconstrucció de la llengua catalana. Diríem que a la base de les Normes de Castelló es troba la proposta de Lluís Revest: tenir com a marc la normativa d'En

«Reste esperançat respecte el pervindre del nacionalisme valencià.»

Pompeu Fabra, incorporant-li, però, les peculiaritats valencianes.

D'altra banda s'havia produït un canvi de circumstàncies que aconsellava i afavoria la signatura de les Normes: l'arribada de la segona República, amb les perspectives positives que ella suposava per a la cultura del País. Hi havien grups polítics valencianistes els quals guanyaren tres escons a l'Ajuntament de València, tres regidors que parlaven sempre en valencià. També aparegueren nous periòdics i es varen incrementar les activitats editorials i literàries. Tot plegat va crear un clima que feia necessari trobar una normativa bàsica que unira tota la producció escrita en català al País Valencià.

En aquesta sentit, fou decisiva la editorial on es publicava la revista *Taula de Lletres Valencianes*, dirigida aleshores per mi, des de la qual es pregava anguniosament d'escriure ortogràficament units a fi de superar l'anarquia en què havia caigut la llengua valenciana escrita. La nostra insistent crida, dirigida lògicament als escriptors i directores de publicacions, va tenir un èxit immediat. Particularment, Salvador Guinot, president aleshores de la Castellonenca, es va fer ressò de la iniciativa de la *Taula* i va demanar també la reglamentació ortogràfica.

—Com era el País Valencià d'aleshores en el terreny cultural?

Pasa a la pàgina siguiente.

N'Adolf Pizcueta i n'Àngel S. Gozalbo a l'Aplec de Castelló el propassat 25 d'abril.

Viene de la pàgina anterior.

—Pel que respecta a la cultura, ja he dit que a València hi havia un moviment nacionalista prou important. No existia l'aldarull d'ara mateix vers els símbols. De totes formes, la recuperació o normalització ortogràfica era necessària perquè s'escrivia malament. La importància de les Normes de Castelló radica precisament en el fet que acabaren amb aqueixa pobresa idiomàtica. A Castelló, ja he dit també, era distint; la Castellonenca havia estat un element força decisiu pel manteniment de la llengua. Allí hi havia una normalització culta fins el punt que per a alguns el fet de signar les Normes els va parèixer un pas cap arreu. Tanmateix, tots les acceptaren.

—I políticament?

—Acabàvem d'eixir del túnel de la dictadura de Primo de Rivera i estrenàvem la República amb totes les il·lusions imaginables. Era realment un bon moment.

—Aleshores hi havia més o menys nacionalistes que ara?

—Tampoc n'hi havien massa. Crec que els universitaris científicament aclarits sobre la identitat valenciana no n'eren tants com ara. De totes formes, la segona República va obrir unes enormes perspectives al nacionalisme valencià. Varen aparèixer grups valencianistes, tant

«Les Normes no varen nàixer d'una acadèmia que legislava com qui garvella aigua.»

a la dreta com a l'esquerra; les publicacions nacionalistes també foren abundants. Llàstima que el colp militar de 1936 acabara amb totes aquelles possibilitats.

—I entre les esquerres i les dretes d'aquell temps hi havia més civisme, o les baralles i insults eren com les d'ara?

—Indubtablement, hi havia més civisme. El que passa ara és un disbarat totalment paranoic. La dreta, amb l'excusa de defensar el valencianisme, lluita amb tota classe de mentides i falsedats per a acabar destruint allò mateix que diu defensar. El que ha passat aquestos anys ha estat terrible. Desitjo que eixa disbauxa haja desaparegut per sempre.

—N'Adolf, vosté pensa que l'arribada al poder dels socialistes serà beneficiosa pels nacionalistes?

—Sense dubte. He de fer la precisió que em referesc al camp cultural. És evident que en el terreny polític els nacionalistes no tenen poder. Ara cal exigir a les forces guanyadores que complen tot allò que han promés. Tanmateix jo reste esperançat respecte el pervindre del nacionalisme valencià, malgrat la manca de poder polític. El que, per exemple, la Universitat siga capdavantera de moltes iniciatives valencianes autèntiques ens encoratja seguir a molts.

Emili Marín